

Haber-Yorum

İslam'ın Tatbik Edilmesinde Tedricilik!

Haber:

Türkiye'deki seçim sonuçlarının yansımaları hala çeşitli eğilimlere sahip gençler ile İslami çalışma yapan kişiler arasındaki fikri çatışmalara gölge düşürüyor. Zira sosyal medya ağları, iletişim siteleri ve video program diyalogları, Erdoğan yönetiminin ve partisinin çağdaş deneyimini değerlendirme noktasında farklı bakış açılarına sahip makale ve sözlerle dolup taşmaktadır. Bu makale ve sözler, gaye vasıtayı meşru kılar gibi bazısı fasit ve İslam'ın usulüne aykırı olmasının yanı sıra iki zarardan en hafif olanı kaidesi veya İslam'ın kapsamlı olarak uygulanmasında tedricilik kaçınılmazdır kaidesi gibi bazısı da usul noktasında doğru ancak menatına uygun düşmeyen birtakım kaidelere dayanmaktadır.

Yorum:

Davet taşıyıcısının derin bir eleştirel düşünceye sahip olması, genel ve özel olarak Müslümanların fikri seviyesini yükseltmek için var gücüyle çalışması çok önemlidir; bu da tartışma ve davet sırasında mefhumların zapt edilmesini/bellenip ezberlenmesini ve ıstılahların anlamlarının düzenlenmesini gerektirmektedir ki böylece mesaj sahibinden, mesajından kastedilmeyen anlamların çıkması veya alıcı tarafında yanlış bir anlaşılmanın oluşması engellenmiş olsun; böylece muhataplarda, saptırmacıların mugalatalarından/yanıltmalarından, kasıtlı olarak hak ile batılı karıştırmalarından ve doğru ıstılah ve kaideleri doğru anlam ve menatlarından saptırmalarından korunabilecekleri yeterli bir bilinç oluşturma imkanı sağlanmış olur.

Yerin darlığından dolayı anlamları hakkında çelişkili anlayışların olduğu bir ıstılah sunacağım. Bu ıstılah hakkında bazı bölünmeler söz konusu olmuştur; zira bazıları onu hiç araştırmadan tamamen reddederken, diğer bazıları da onu, şer kapılarını açmak ve batılı yok etmek yerine onu pekiştirmek için bir araç olarak kullanmaktadır. Dikkat edin bu kaide, "İslam'ın tatbik edilmesinde tedriciliktir."

İslam'ın tatbik edilmesinde ve tüm hükümlerinin devlet ve toplumda uygulanmasında tedricilik sadece meşru olan bir mesele değil, aksine ameli açıdan da kesinlikle kendisinden kaçınılması imkânsız olan bir meseledir; zira devletin, şeriatın hükümlerinin tamamını bir gecede uygulaması ve insanları bunları uygulamaya zorlaması mümkün değildir. Dolayısıyla devlet, içindeki şeylerin günün dakikaları ve saatleri içinde düzenlendiği küçük bir oda olmadığı gibi toplum da; ebeveynlerin, fiillerini an be an gözetleyebildiği, onu özel davranışlar konusunda eğitebildiği veya neredeyse tamamen kontrol altına alıp belirli değerler üzerinde yetiştirebildiği odasındaki küçük bir çocuk değildir. Aksine devlet ve toplum, insanlardan ve çözümlere ihtiyaç duyan meselelerden ve sorunlardan oluşan geniş bir alandır; bu sorunlardan bazıları ülkelerde yığılıp yıllar boyunca nefislere kök salmış, bazıları hiçbir canlı ondan hali olamayacak şekilde geniş alanlara yayılmış olup bazıları açık, bazıları gizli ve bazıları da bazılarından daha tehlikelidir; dolayısıyla bu tür sorunları çözmek için büyük bir çaba, güç, hikmet ve disiplin gerektiği gibi öncelikleri ve sorunların doğası gereği gerekli olabilecek değişim aşamalarını düzenlemek gerekmektedir. Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in ve ondan sonra gelen Sahabelerin İslam'ı uygulamaya başladıklarında yaptıkları şey işte budur; zira en ciddi ve en acil olanlarla başlıyorlar, fevri ve hızlı başarıya yol açabilecek şeyleri tamamlıyorlar, sonra da tamamlanmasında aşamaları gerektirebilecek hususlara geçiyorlardı. Dolayısıyla bu, ister yönetim, devlet, grup ve toplumların yaşamlarında olsun, isterse bireylerin hayatında ve günlük işlerinde olsun her şeydeki kevnî bir sünnettir.

Peki şöyle diyemez miyiz: Müslümanların vacibi, yönetime ve otoriteye ulaşmaları durumunda İslam'ı bir an önce köklü ve inkılabî bir şekilde tatbik etmek değil midir?

Cevap: Evet, şüphesiz öyle. Ancak İslam'ın, inkılabî, köklü ve fevri bir şekilde tatbik edilmesinin vacibiyeti ile bunun uygulanmasında ve somut bir gerçeklik haline getirilmesinde kaçınılmaz olan tedricilik sünneti arasında hiçbir çelişki yoktur. Çünkü İslam Devleti, İslam'ı ilk günden, dahası ilk andan itibaren hükümlerin ve ölçülerin tek kaynağı yapmazsa o zaman İslamî olmaz. Bu yüzden devlet, sadece İslam'a dayalı olan anayasa ve kanunlar benimser ve İslam'ın helal kıldığını helal ve haram kıldığını da haram kılar; dolayısıyla tüm vacipleri istisnasız emrettiği gibi tüm haramları da istisnasız yasaklar.

Belki de bir kişi şöyle sorabilir: Peki o halde "İslam'ın tatbik edilmesinde tedricilik" projesinin sahiplerinin, özellikle de Erdoğanlı Türkiye'nin deneyiminin bu tedricilik için bir model haline getirenlerin yaptıklarını neden inkâr ediyorsunuz?

Cevap:

Birincisi: Onların bazı Müslüman ülkelerdeki çalışmalarını tanımlamanın yanı sıra Erdoğan ve partisinin çalışmalarını meşru tedricilik ve takip edilen sünnet olarak tanımlamak şeklinde iddia ettikleri şey, insanları saptırmak ve gerçekleri, yalan derecesine varacak kadar tahrif etmek içindir; çünkü onlar bugün mümkün olduğu kadar yalnız İslam'ı uygulamıyorlar ki sonra yarın bir başkasına geçsinler. Bilakis onlar, ideolojik olarak küfrü ve onun hükümlerini kanunlaştırıyorlar, insanlar için yasa yapıyorlar, devletin demokratik ve laik olmasıyla övünüyorlar, sonra haramları, büyük günahları, hain anlaşmaları, İslam ve Müslümanlar hakkındaki cürümleri destekliyorlar. Dolayısıyla bunları pekiştirmek ve düzenlemek için yasalar çıkarıyorlar ve bunları uygulamak için de devletin otoritesini kullanıyorlar, ardında da bunun, Peygamber ve Ashabının üzerinde olduklarının ve kevnî sünnetlerin gerektirdiklerinin uygulanmasındaki tedricilik mefhumu olduğunu iddia ediyorlar.

İkincisi: Kanunların çıkarılmasında ve ölçülerin belirlenmesinde şerî tedricilik yoktur. Aksine kanunların sadece şerî olması gerekir. Dolayısıyla İslam şeriatına ulaşmak için küfrün yasasında tedricilik olmaz.

Üçüncüsü: Efendimiz Muhammed Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e vahiy indiği sırada hükmün tedrici olduğuyla ilgili fasit argüman, batıl bir argüman olduğu gibi akide açısından da tehlikelidir. Zira Peygamber, yeni hükmü nüzul anında tebliğ ediyor, ona uyulmasını ve nesh edildikten sonra neshedilenle amel edilmemesini emrediyordu. Dolayısıyla O'na inen hükümde tedricilik olmadığı gibi haram kılındıktan sonra da harama izin vermiyordu. Aynı şekilde kerim Sahabelerin de, İslam'ı hiç tebdil ve değişiklik yapmaksızın aynen olduğu gibi insanlara taşımak, onu insanlara öğretmek, onların üzerine sadece İslam'ı tatbik etmek ve İslam'a aykırı olan her şeyi kaldırıp atmak noktasında icması vardır.

Dördüncüsü: Şerî hükümlerin uygulanmasında tedricilik, güce, imkanlara ve zaman kapasitesine göre önceliklerin düzenlenmesi ve ihtiyaç duyulan şeyin aşamalar halinde gecikmeksizin mümkün olan en kısa sürede uygulanmasıyla olur. Yoksa küfür ve günahın uygulanması, korunması, dahası bunların varlığının gözetilmesiyle ve bunlar yasaklanıncaya kadar bunları hafifletmek için bunun gerekli bir aşama olduğunu iddia etmekle olmaz.

Beşincisi: Evet, hakim davalara ve uyuşmazlıklara baktığı sırada, yeni kanunlarla ilgili insanların dönemindeki yeniliği dikkate alabilir, dolayısıyla nezaketi hak edenlere karşı nazik davranabilir, cahil olanlara öğretebilir ve iyi durumda olanların tökezlemelerini giderebilir (ki bu, fıkihta buraya sığmayacak kadar geniş bir babdır) ancak bu, haram olanı meşru kılmadığı gibi geçici bile olsa, hatta göz açıp kapayıncaya kadar bile batıla meşruluk vermez.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Şeyh Adnan Mezyan